

SÖKANDE

Socionomkraft AB, 559011-7155

Sveavägen 98 5 tr

113 50 Stockholm

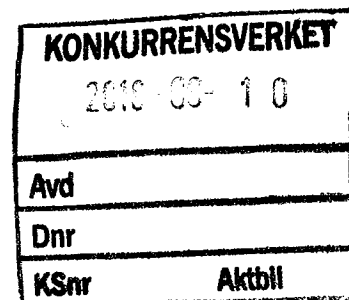
MOTPART

Österåkers kommun

184 86 Åkersberga

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

YRKANDEN M.M.

Österåkers kommun genomför en upphandling av ramavtal avseende bemanning av personal för socialförvaltningen (dnr 2018-18). Upphandlingen genomförs genom ett förenklat förfarande enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU.

Österåkers kommun meddelade ett första tilldelningsbeslut den 26 april 2018 där anbud antogs enligt rangordning från fem olika företag. Socionomkraft AB var inte ett av de företag som tilldelades ramavtal.

Den 7 maj 2018 meddelade Österåkers kommun ett nytt tilldelningsbeslut. Inte heller genom det nya tilldelningsbeslutet var Socionomkraft AB ett av de företag som tilldelades ramavtal.

Socionomkraft AB (Socionomkraft) ansöker om överprövning och yrkar att upphandlingen ska göras om och anför bl.a. att upphandlingen strider mot de grundläggande principerna om likabehandling och transparens.

Österåkers kommun (kommunen) bestrider bifall till ansökan om överprövning och anför bl.a. följande. Upphandlingen har genomförts på ett korrekt sätt och kommunen har inte på något sätt brutit mot LOU eller de gemenskapsrättsliga principerna. Bolaget lider inte eller riskerar lida någon skada. Det föreligger inte skäl att besluta om åtgärd enligt LOU.

PARTERNAS UTVECKLING AV TALAN

Socionomkraft

Förfrågningsunderlaget

Enligt förfrågningsunderlaget utvärderas priset genom en vägd sammanlagning av priser i flera olika tjänstekategorier och roller. Tjänstekategorierna skiljer sig mellan varandra genom ska-krav i upphandlingen – dels genom specialiseringar dels genom relativt små skillnader i antal års yrkeserfarenhet. Tjänstekategorierna delas i sin tur upp i rollerna socialsekreterare/handläggare, 1:e socialsekreterare och enhetschefer. Några särskilda krav på dessa roller är inte redovisade i upphandlingen men både 1: socialsekreterare och enhetschefer är ledningspositioner med vedertaget höga kvalificering- och erfarenhetskrav. Kravskillnaden mellan olika roller är därmed betydligt större än mellan tjänstekategorierna.

Vid kvalificerad analys av anbudspriser utifrån den rådande marknaden, samt genom jämförelse av olika prisnivåer lämnade av samma leverantör, framstår det som sannolikt att flertal leverantörer ägnat sig åt prismanipulation av enskilda tjänstekategorier eller roller. Motivet samt resultatet av ett sådant förfarande kan med stor sannolikhet antas vara att leverantörerna i själva verket inte avser att leverera de prismanipulerade kategorierna. På detta sätt snedvrids konkurrensen till nackdel för leverantörer som med sina anbud har för avsikt att kunna leverera alla kategorier/roller och därmed använder sig av verklighetsförankrad prissättning. Att vissa leverantörer agerar på detta sätt är ett resultat av den valda utvärderingsmodellen.

Ett konkret exempel på prismanipulation är att Sverek AB erbjuder socialsekreterare med två års erfarenhet till priset 617 kr/tim. Deras offererade pris på utredare är dock bara 400 kr/tim. Skillnaden är överraskande eftersom enligt förfrågningsunderlaget har tjänstekategorin

utredare samma utbildningskrav (socioexamet) men högre erfarenhetskrav (tre år) inom offentlig förvaltning. Ett annat exempel är att CareOn-Demand Sociala Tjänster AB erbjuder socialsekreterare med priset 605 kr/tim. Deras pris på enhetschefer ligger på samma nivå, vilket dessutom är väsentligt lägre än priset på 1:e socialsekreterare vilket är 775 kr/tim. Enhetschefer är ledningspersonal med stort beslut-, budget- och personalansvar över både socialsekreterare och 1:e socialsekreterare. Det är även fyra leverantörer utan tilldelning som i sina anbud erbjöd lägre priser (mindre än 627 kr/tim) på socialsekreterare inom Barn och Ungdom än de lägst rankade utvalda leverantör. Vidare erbjöd Care On Demand inom kategorin 1:e socialsekreterare det näst högsta timpriset men fick ändå tilldelning. Exemplet visar hur utvärderingsmodellen inte resulterade i rättvisande resultat. Generellt är prisskillnaden mellan socialsekreterare och enhetschefer hos samtliga fem rangordnade leverantörer ca 10 procent, vilket är för lågt och inte överensstämmer med marknadsmässiga prisnivåer. Liknande prismönster återfinns i en större andel av anbuden. Underlaget och resultatet av utvärderingen var därför inte förutsägbart för varken anbudsgivare eller myndigheten. Valet av utvärderingsmodell ledde till att leverantörer med seriösa avsikter missgynnades på ett otillbörligt sätt. Det är viktigt att påpeka att varje leverans av en konsult enligt denna upphandling är oberoende av andra leveranser. Det finns inga volymgarantier från kommunen och den verkliga fördelningen av de avropade kategorierna är okända i förväg. Kommunen valde en fiktiv viktning av kategorierna/rollerna som inte är förankrad i verkligheten. Leverantörerna som av olika anledningar (egen leveranskapacitet eller strategisk avvägning) räknar med en annan viktning i deras bekräftade avrop får genom denna modell möjlighet till prismanipulation och genom det en tydlig konkurrensfördel.

Utvärderingen

Kvalitet ska enligt upphandlingens förfrågningsunderlag utvärderas genom avdragspoäng. Det framgår av bilagor till det första tilldelningsbeslutet att

kvalitetskriterierna inte utvärderades och samtliga anbudsgivare tilldelades noll poäng. I det andra tilldelningsbeslutet ändrades samma bilaga på så sätt att alla leverantörer istället tilldelades 600 poäng. De kvalitetskillnader i rutinbeskrivningarna från de fem rangordnade anbudsgivarana skulle rimligtvis kastat om ordningen om de redovisats enligt objektiva kriterier.

Skada

Socionomkraft anser sig kunna komma att lida skada genom att ramavtalen ingås med andra anbudsgivare på felaktiga grunder. Utformningen av förfrågningsunderlaget och brister i anbudsvärderingen förhindrade företaget från att lägga ett konkurrenskraftigt anbud och tävla i upphandlingen på rättvisa villkor.

Kommunen

Kommunen vitsordar att ett nytt tilldelningsbeslutet meddelades den 7 maj 2018 . Orsaken var inledningsvis ett konstaterat ihopräkningsfel i den publicerade resultatrapporten samt förekommandet av blanka rader. I samband med uppdagandet av felet skedde en ny utvärdering av de vinnande anbuden. Det framkom då att en leverantör som tidigare bedömts kvalificerad och tilldelats avtal inte uppfyllde samtliga de obligatoriska kvalificeringskraven. Utfallet i rangordningen i det nya tilldelningsbeslutet blev förändrat i förhållande till det tidigare meddelade beslutet.

Enligt LOU ska kvalificeringen av inkomna anbud och utvärdering av desamma inte förväxlas. Den omständigheten att ett anbud inte kvalificeras ska redovisas i tilldelningsbeslutet. Det finns däremot ingen skyldighet för upphandlade myndighet att öppet redovisa för vilka materiella brister ett anbud har då det inte har kvalificerats.

Anbudsvärderingen

Det är den upphandlande myndigheten som har att bedöma ingivna anbud och tilldela anbudsgivarna poäng efter hur väl de uppfyller kraven i upphandlingsdokumenten. Enligt 16 kap. 6 § LOU gäller för utvärdering av anbud och tilldelning av kontrakt när tilldelningsgrunden är bästa förhållandet mellan pris och kvalitet, att tilldelningskriterierna ska viktas inbördes. Myndigheten ska i något av upphandlingsdokumenten ange hur kriterierna ska viktas eller vilken prioritetsordning som ska tillämpas. Detta framgår av kapitel 4 samt i bilaga Ramavtal bemanning socialsekreterare anbudsprislista 2018-18.

Utvärderingsmodellen

Det framgår i upphandlingsdokumenten att utvärderingspriset kommer att motsvaras av priskorgens totalpris och prisavdraget utifrån utvärderingskriterierna. Det fiktiva avdraget på priskorgens totalpris bestäms av den uppnådda nivån på antalet kvalitetspoäng utifrån kriterierna. Det högsta mervärdet om 200 poäng motsvarar en svarsredogörelse med bra kvalitet, lösningen bedöms vara adekvat och väl anpassad för ändamålet (stort mervärde). En leverantörs svar som innehåller konkreta lösningar/åtaganden som kommunen bedömer tillmötesgår eller överträffar det uppsatta målet och saknar brister av betydelse uppnår den maximala poängsättningen.

Utvärderingspris

Rangordningen av anbuden skedde efter avdrag. Samtliga kvalificerade anbud erhöll 200 poäng per fråga, vilket motsvarar ett totalt avdrag om totalt 600 SEK per priskorg. Kommunen vitsordar att Socionomkraft har lagt det näst högsta anbudet. Samtliga de 16 kvalificerade anbuden ligger inom ett prisspann i offererade priskorgar som motsvarar ca 22 procent prisskillnad

vilket avspeglar en högst rimlig nivå. Det högsta anbudspriset är 4 043 SEK och det lägsta är 3 195 SEK. Den relativt låga prisskillnaden i offererade priskorgar påvisar att de kvalificerade anbudsgivarna har haft en god insikt och förståelse för hur anbuden kommer att utvärderas.

Kommunen har vid bedömningen av anbud att utgå från vad respektive anbudsgivare angett i sitt anbud. Kommunens bedömning och poängsättning har således skett mot bakgrund av vad som efterfrågats och angetts i anbuden. Därav följer även de erhållna poängen. Utvärderingsmodellen redovisas ingående för i upphandlingsdokumenten. Det framgår där att kommunen kommer att tilldela det anbudet som har det ekonomiskt mest fördelaktiga förhållandet mellan pris och kvalitet och hur detta kommer att värderas.

Utvärderingsmodellen har redovisats för på ett transparent och likabehandlande sätt. Utvärderingen har skett på ett likalydande sätt. Kommunen har inte brutit mot de grundläggande principerna eller någon annan bestämmelse i LOU och bolaget har således inte lidit eller kan komma att lida skada.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för prövningen

20 kap. 6 § första stycket LOU anges att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § LOU eller någon annan bestämmelse i LOU och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts. I 4 kap. 1 § LOU anges att en upphandlande myndighet ska behandla leverantörer på

ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vidare anges i samma paragraf att upphandlingar ska genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.

Av praxis framgår att förfrågningsunderlag och utvärderingsmodeller som inte är optimalt utformade får godtas under förutsättning att de inte bryter mot de principer som bär upp det upphandlingsrättsliga regelverket. Ett förfrågningsunderlag ska dock vara så klart och tydligt utformat att en leverantör på grundval av detta kan avgöra vad den upphandlande myndigheten eller enheten tillmäter betydelse vid upphandlingen. Vidare ska en utvärderingsmodell vara utformad så att den är ägnad att leda till ett rättvisande resultat (jfr RÅ 2002 ref. 50). EU-domstolen har uttalat att kravet på transparens innebär att samtliga villkor och bestämmelser för tilldelningsförfarandet ska vara formulerade, i meddelandet om upphandling eller i förfrågningsunderlaget, på ett klart, precist och entydigt sätt för att alla rimligt informerade och normalt omsorgsfulla anbudsgivare ska kunna förstå den exakta innebörden av dessa och tolka dem på samma sätt (jfr *Connexion Taxi Services*, C-171/15, ECLI:EU:C:2016:948).

Prövningen i förvaltningsrätten tar inte sikte på upphandlingens materiella resultat utan endast på om myndigheten förfarit formellt korrekt och iakttagit de upphandlingsprinciper och förfaranderegler som anges i LOU (jfr HFD 2013 ref. 5). Förvaltningsrättens utredningsansvar är begränsat och för att ett ingripande mot en upphandling ska ske krävs det i princip att den som gör gällande att upphandlingen är felaktig på ett klart sätt anger vilka omständigheter som denne grundar sin talan på (jfr RÅ 2009 ref. 69). Vidare ska sökanden visa att denne har lidit eller kan komma att lida skada av den eller de brister som påtalats för att grund för ingripande mot upphandlingen ska föreligga (jfr HFD 2013 ref. 53).

Förfrågningsunderlaget–strider utvärderingsmodellen mot LOU?

Socionomkraft har anfört att bl.a. utformningen av förfrågningsunderlaget förhindrade bolaget från att lägga ett konkurrenskraftigt anbud. Detta till följd av att den utvärderingsmodell kommunen valt att tillämpa lett till att flera anbudsgivare ägnat sig åt prismanipulation av enskilda konsulttjänster som anbud lämnats för. Enligt Socionomkraft har valet av utvärderingsmodell lett till att leverantörer med seriösa avsikter missgynnats på ett otillbörligt sätt. Kommunen har i denna del bl.a. fört fram att utvärderingsmodellen har redovisats på ett transparent och likabehandlande sätt.

Av förfrågningsunderlaget punkt 4.1 framgår bl.a. följande.

Österåkers kommun kommer att tilldela det anbudet som har det ekonomiskt mest fördelaktiga förhållandet mellan pris och kvalitet, d.v.s. det anbud som erhåller det lägsta utvärderingspriset i enlighet med utvärderingsmodellen nedan. Utvärderingspriset kommer att motsvaras av priskorgens totalpris och prisavdraget utifrån utvärderingskriterierna. (...) De fiktiva avdragen på priskorgens totalpris bestäms av den uppnådda nivån på antalet kvalitetspoäng utifrån kriterierna nedan.

Utvärderingskriterierna framgår vidare av punkterna 4.2–4.4 i förfrågningsunderlaget. Där anges följande.

4.2 Kriterium handledning och kompetensutveckling av de egna konsulterna.

Mål: Det är viktigt för Österåker kommun att de offererade konsulterna får kompetensutveckling och handledning hos leverantören. Anbudsgivaren bör minst ha tydliga och konkreta rutiner och kompetenser samt resurser för att tillgodose de egna konsulternas handledning och kompetensutveckling.

4.3 Kriterium kompetensmässig matchning och tillsättning av kandidater

Mål: Det är viktigt för Österåker kommun att leverantören erbjuder en hög kvalitet vad gäller kompetensmässig matchning och tillsättning av kandidater. Anbudsgivaren bör minst ha tydliga rutiner och metoder för att tillgodose att matchning av offererade kandidater sker på kompetensmässig grund.

4.4 Kriterium faktureringsrutiner

Mål: Det är viktigt för Österåker kommun att leverantören erbjuder exakt redovisade och felfria fakturor. Anbudsgivaren bör minst ha tydliga rutiner och metoder för att tillgodose tydliga faktureringsrutiner.

Som bedömningsgrunder för samtliga ovan nämnda kriterier angavs i förfrågningsunderlaget följande.

Svar på fråga kan erhålla 0, 100 poäng eller 200 poäng, poängen motsvarar ett fiktivt monetärt värde som sammanräknas till ett totalpoäng vilket maximalt kan uppgå till 200 SEK per fråga. Det fiktiva värdet i SEK kommer i utvärderingen att dras av från priskorgens totalpoäng.

200 poäng= 200 SEK. Hög kvalitet, bra adekvat och väl anpassat svar för ändamålet (stort mervärde). Leverantörens svar innehåller konkreta lösningar/ åtaganden som kommunen bedömer tillmötesgå eller överträffar det uppsatta målet och innehåller inga brister av betydelse.

100 poäng= 100 SEK. Tillfredsställande svar (visst mervärde). Leverantörens svar innehåller inga konkreta lösningar/åtaganden som kommunen bedömer tillmötesgå det uppsatta målet.

0 poäng= 0 SEK. Inget mervärde. Leverantörens svar innehåller inga konkreta lösningar/åtaganden som kommunen bedömer tillmötesgå det uppsatta målet.

Av bilaga till förfrågningsunderlaget ”Anbudsprislista – Bemanningstjänst ramavtal personal socialförvaltningen” framgår för vilka tjänstekategorier/ yrkesroller anbud ska lämnas. Anbudsgivarna ska själva fylla i bl.a. prisuppgifter för de olika konsulttjänsterna samt lämna ett sammanräknat pris för samtliga konsulter.

Socionomkrafts invändningar i denna del är inriktade särskilt mot att utvärderingsmodellen inte tar hänsyn till vilka enskilda priser som lämnas för varje tjänstekategori eller yrkesroll. Socionomkraft menar att prisskillnaderna i jämförbara upphandlingar där tjänstekategorier och/eller yrkesroller utvärderas separat ger små prisskillnader mellan tjänstekategorierna men höga prisskillnader till chefsbefattningar. Socionomkraft

har bl.a. framfört att en tilldelad anbudsgivare i förevarande upphandling lämnat lägre priser för yrkesrollen utredare än för socialsekreterare trots att utredare utöver samma utbildningskrav även har högre erfarenhetskrav än socialsekreterare. De har också påpekat att en annan tilldelad anbudsgivare erbjudit samma pris för socialsekreterare som för enhetschefer. Socionomkraft menar att detta utgör prismanipulation och att utvärderingsmodellen därför inte ger ett rättvisande resultat.

Det står en upphandlande myndighet fritt att själv bestämma hur förfrågningsunderlaget i en upphandling ska utformas och myndigheten väljer själv vad som ska tillmätas betydelse så länge det sker inom ramen för offentliga upphandlingars grundläggande principer. Detta grundar sig i att det är den upphandlande myndigheten som faktiskt ska köpa de varor eller tjänster som är föremål för upphandling (jfr Kammarrätten i Stockholms dom den 5 september 2012, mål nr 2304-12).

Förvaltningsrätten kan inledningsvis konstatera att det visserligen förekommer skillnader i anbudsgivarnas priser på de efterfrågade konsulttjänsterna samt att prisskillnaderna inte nödvändigtvis följer av vilka krav på erfarenhet eller vilken befattning som avses. Det innebär alltså att det, såsom Socionomkraft påpekat, förekommer att en anbudsgivare lämnat ett lägre pris avseende en tjänst med exempelvis högre erfarenhetskrav än för en tjänst med lägre krav. Skillnaderna framstår emellertid inte på något sätt som anmärkningsvärda och utgångspunkten måste vara att det ska finnas stort utrymme för anbudsgivarna att utforma sina anbud utifrån sina egna kalkyler och överväganden. Det framgår vidare tydligt av förfrågningsunderlaget punkt 4.1 att det är det totala priset för hela priskorgen minskat med prisavdrag utifrån utvärderingskriterierna som utgör utvärderingspriset. Det saknar därför betydelse att det finns leverantörer utan tilldelning som i sina anbud erbjudit lägre priser på enskilda konsulttjänster än de lägst rankade utvalda leverantörerna.

Förvaltningsrätten bedömer alltså att det tillräckligt tydligt framgår av förfrågningsunderlaget med bilaga vilken utvärderingsmodell kommunen valt och hur utvärderingen kommer gå till. Alla rimligt informerade och normalt omsorgsfulla anbudsgivare borde ha kunnat tolka och förstå den beskrivna utvärderingsmodellen för att kunna lägga ett konkurrenskraftigt anbud. Förvaltningsrätten finner således att Socionomkraft inte genom vad det har anfört har visat att utvärderingsmodellens utformning strider mot LOU eller grundläggande principer för offentlig upphandling.

Har utvärderingen skett i strid med LOU?

Socionomkraft har vidare framfört invändningar mot kommunens poängbedömning av utvärderingskriterierna. Socionomkraft anför bl.a. att omständigheten att samtliga kvalificerade anbud fått maximalt antal poäng vid kvalitetsutvärderingen tyder på att någon heltäckande utvärdering enligt tydliga och objektiva kriterier inte skett, vilket strider mot de grundläggande principerna om öppenhet och förutsebarhet enligt LOU. Socionomkraft menar att samtliga anbud tilldelades maximal poäng för att avfärda kritik mot att kvalitetskriterierna inte utvärderades överhuvudtaget. Kommunen har å sin sida anfört att marknaden för bemanning av socionomkonsulter har en stor mognadsgrad vad gäller att svara på anbud och redovisa kvalitetsparametrar och att samtliga kvalificerade anbud uppfyllde kraven på högsta nivå och fick avdrag därefter.

Förvaltningsrätten konstaterar att upphandlande myndighet har ett relativt betydande bedömningsutrymme vid värdering av kriterier samt att det ankommer på sökanden att visa att poängsättningen är felaktig. En upphandlande myndighet har stor frihet att utforma utvärderingsmodeller och att utvärdera anbuden (se RÅ 2010 ref. 78). Vidare ankommer det inte på domstolar att vid överprövning av offentlig upphandling göra en egen utvärdering av anbuden. Prövningen inskränker sig till frågan om

principerna i 4 kap. 1 § LOU, samt övriga regler i LOU, har överträtts (jfr Kammarrätten i Sundsvalls dom i mål nr 2130-12). Först när det klart kan konstateras att den upphandlande myndighetens bedömning har gjorts i strid med förfrågningsunderlaget eller i strid med de principer som styr LOU finns det skäl för ingripande (jfr Kammarrätten i Sundsvalls dom i mål nr 3051-14). Det kan också konstateras att vid upphandling av produkter och tjänster, där utvärderingen väsentligen måste vila på skönsmässiga bedömningar, får upphandlande myndighetens värdering godtas om det inte finns uppenbara skäl till en annan bedömning. Endast direkta felbedömningar eller andra motsvarande brister bör därmed leda till ett ingripande enligt LOU (jfr Kammarrätten i Jönköpings dom den 4 februari 2009 i mål nr 5-09).

Socionomkraft har invänt att Svensk Vårdsupport AB:s faktureringsrutin innehåller överlåtande av kundfakturor till factoringbolag vilket är en brist i rutinbeskrivningen eftersom överlåtande av kundfakturor inte är tillåtet i avtal som ingås i enlighet med LOU samt även bryter mot punkt 5.23 i upphandlingens förfrågningsunderlag. Förvaltningsrätten konstaterar emellertid att det inte framgår av förfrågningsunderlaget att överlåtande av kundfakturor inte skulle vara tillåtet. Av punkt 5.23 framgår endast att leverantören inte får överlåta sina rättigheter eller skyldigheter enligt avtalet utan beställarens skriftliga godkännande. Förvaltningsrätten konstaterar att det inte heller finns något formellt hinder mot att överlåta kundfakturor enligt LOU.

Avseende Seequaly AB menar Socionomkraft att dess faktureringsrutiner utelämnar den viktigaste delen för hur redovisning av timmar och kostnader sparas, kontrolleras och redovisas inom bolaget. Något stöd för påståendet utöver Socionomkrafts egna uppgifter har inte framkommit.

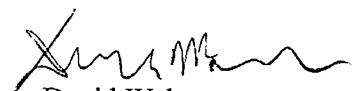
Förvaltningsrätten bedömer att det inte framkommit skäl att ifrågasätta att kommunens uppgifter att samtliga kvalificerade anbud erhållit högsta poäng vid kvalitetsutvärderingen. Det finns inte heller några uppenbara skäl för att göra en annan bedömning än den kommunen gjort avseende kvalitetsutvärderingen. Det har inte heller i övrigt framkommit något annat än att kommunen vid utvärderingen följt den utvärderingsmodell som har formulerats i förfrågningsunderlaget. Förvaltningsrätten finner mot denna bakgrund att Socionomkraft inte har förmått visa att kommunen har agerat i strid med LOU eller gemenskapsrättsliga principer vid utvärderingen.

Slutsats

Förvaltningsrätten finner sammantaget att bolaget inte visat att kommunens upphandling strider mot några bestämmelser i LOU eller grundläggande principer för offentlig upphandling. Bolagets ansökan om överprövning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga (DV 3109/1A LOU).

David Wahren

Rådman

Charlotte Eliasson har föredragit målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens avgörande ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.** Adressen till förvaltningsrätten framgår av avgörandet.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av avgörandet. Om avgörandet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när det kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag som avgörandet meddelades. För offentlig part räknas tiden för överklagande alltid från den dag avgörandet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i kammarrätten

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Överklagandets innehåll

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person- eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Även adress och telefonnummer till arbetsplatsen ska anges, samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning.

Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

Om samtliga ovan nämnda person- eller adressuppgifter har lämnats tidigare i målet och fortfarande är aktuella behöver de inte uppges igen. Om någon uppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. uppgift om det avgörande som överklagas – förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för avgörandet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens avgörande som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Forts. nästa sida

Avtal före laga kraft i vissa mål

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens avgörande har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, eller
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan fyra förstnämnda lagarna och i 20 kapitlet i de två sistnämnda lagarna.

Ytterligare information

Behöver ni fler upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till förvaltningsrätten.